

WYMAGANIA EDUKACYJNE
WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE – ZAKRES PODSTAWOWY
KLASA II

Temat	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń opanował wymagania na ocenę dopuszczającą a ponadto:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń opanował wymagania na ocenę dostateczną a ponadto:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń opanował wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
Prawa człowieka i ich ochrona					
1. Pojęcie i katalog praw człowieka	– wyjaśnia pojęcie: <i>prawa człowieka</i> ; – wymienia konstytucyjne wolności i prawa osobiste.	– wymienia „zasady ogólne” zapisane w Konstytucji RP i katalog praw człowieka; – podaje konstytucyjne wolności i prawa polityczne.	– charakteryzuje genezę praw człowieka; – przedstawia kryteria podziału praw człowieka; – omawia konstytucyjne wolności i prawa ekonomiczne, socjalne i kulturalne.	– charakteryzuje podstawowe cechy praw człowieka; – korzystając ze źródeł, omawia podobieństwa i różnice w zapisach dotyczących prawa do życia w międzynarodowych dokumentach ochrony praw człowieka.	– dokonuje analizy katalogu praw człowieka zapisanych w Konstytucji RP.
2. Gwarancje przestrzegania praw człowieka w Polsce	– wyjaśnia pojęcia: <i>sądy powszechne, sądy administracyjne, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, organizacje pozarządowe</i> .	– wymienia przykładowe organizacje pozarządowe; – przedstawia akty prawne będące podstawą przestrzegania praw człowieka w Polsce; – wyjaśnia pojęcia: <i>skarga konstytucyjna, Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża, Polski Czerwony Krzyż, Amnesty International, Helsińska Fundacja Praw Człowieka</i> .	– omawia sposób działania Rzecznika Praw Obywatelskich; – przedstawia sądowe środki ochrony praw i wolności w RP.	– charakteryzuje organizacje pozarządowe i ich działalność; – pisze skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich (według wzoru dostępnego na stronie internetowej).	– analizuje zakres obowiązków Rzecznika Praw Obywatelskich; – wykazuje znaczenie skargi konstytucyjnej dla gwarancji przestrzegania praw człowieka w Polsce.
3. System ochrony praw człowieka w ramach Rady Europy	– wyjaśnia pojęcia: <i>Rada Europy, Europejska Konwencja Praw Człowieka, Europejski Trybunał Praw Człowieka, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka</i> .	– przedstawia warunki, które muszą zaistnieć, aby Europejski Trybunał Praw Człowieka rozpatrzył skargę obywatela; – wymienia instytucje odpowiedzialne za przestrzeganie praw człowieka w Europie.	– charakteryzuje uniwersalny i regionalny system ochrony praw człowieka; – wyjaśnia, jakie znaczenie dla ochrony praw człowieka miała Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.	– analizuje warunki, które muszą zaistnieć, by skarga obywatela została rozpatrzona przez Europejski Trybunał Praw Człowieka.	– uzasadnia znaczenie Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w kontekście Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; – analizuje wybrany wyrok tego trybunału.

4. Prawa mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce	– wyjaśnia pojęcia: <i>naród, mniejszość narodowa, mniejszość etniczna, język regionalny</i> .	– wymienia mniejszości narodowe i etniczne zamieszkujące terytorium Polski; – przedstawia szczegółowe prawa mniejszości narodowych i etnicznych oraz grupy posługującej się językiem regionalnym.	– omawia prawo dotyczące zachowań agresywnych i dyskryminujących na tle rasowym, narodowym i etnicznym; – pozyskuje informacje na temat praw mniejszości polskiej w różnych państwach.	– przedstawia historyczne uwarunkowania obecności na ziemiach polskich mniejszości narodowych i etnicznych; – porównuje zakres ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce z prawami mniejszości polskiej w innych krajach.	– korzystając z różnych źródeł informacji, charakteryzuje sytuację prawną polskiej mniejszości narodowej w wybranym kraju; – ocenia zakres ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce.
5. Przykłady łamania praw człowieka	– wyjaśnia pojęcia: <i>łamanie praw człowieka, kara śmierci, uchodźcy, imigranci, prawa kobiet, Amnesty International</i> .	– wykazuje różnice w przestrzeganiu praw człowieka w państwie demokratycznym i niedemokratycznym; – wskazuje organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną praw człowieka.	– charakteryzuje działania jednej z organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną praw człowieka.	– wyszukuje w środkach masowego przekazu (m.in. na stronach organizacji pozarządowych broniących praw człowieka) informacje o przypadkach naruszania praw człowieka w państwach demokratycznych.	– na podstawie różnych źródeł informacji przedstawia problem łamania praw człowieka w wybranym państwie niedemokratycznym; – przygotowuje raport na temat przypadków naruszania praw człowieka w państwach demokratycznych.
6. Różne stanowiska wobec problemu przyjmowania uchodźców – dyskusja	– wyjaśnia pojęcie <i>uchodźca</i> .	– przedstawia dwie opinie dotyczące przyjmowania uchodźców zawarte w zamieszczonych źródłach.	– porównuje opinie dotyczące przyjmowania uchodźców z tekstów źródłowych, wskazuje zawarte tam podobieństwa i różnice.	– przedstawia własne stanowisko wobec problemu przyjmowania uchodźców; – uzasadnia własne stanowisko odpowiednimi argumentami.	– argumentuje własne stanowisko na forum.
Prawo Rzeczypospolitej Polskiej					
1. Pojęcie prawa i norm prawnych. Podstawowe gałęzie prawa. Źródła prawa w RP	– wyjaśnia pojęcia: <i>prawo, norma prawna, gałęzie prawa</i> .	– wyjaśnia pojęcia: <i>hipoteza, dyspozycja, sankcja</i> ; – wymienia podstawowe zasady prawa) i ich źródła (prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nie ma winy bez prawa, nieznanomość prawa szkodzi; – przedstawia procedurę ustawodawczą w RP.	– wyjaśnia, czym się różnią normy prawne od innych typów norm; – charakteryzuje źródła prawa w Rzeczypospolitej Polskiej; – wyjaśnia konsekwencje łamania podstawowych zasad prawa; – omawia różne rodzaje norm prawnych.	– omawia i ocenia szczególną moc Konstytucji jako źródła prawa W RP; – wykazuje różnice między normą prawną a normą moralną.	– na podstawie źródła wskazuje elementy składowe normy prawnej: hipotezę, dyspozycję i sankcję.
2. Prawo cywilne	– wyjaśnia pojęcia: <i>prawo cywilne, pozew, Kodeks cywilny, osoba fizyczna, pełnomocnictwo, zobowiązanie, prawo rzeczowe, prawo spadkowe, własność, formy nabycia własności, zasiedzenie, użytkowanie, lombard, spadek, dziedziczenie</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>kazus, prawo zobowiązaniowe, zdolność do czynności prawnych, służebność, hipoteka, księga wieczysta, zastaw, spółdzielcze prawo lokatorskie do lokalu mieszkalnego, zstępni, wstępni, postępowanie nieprocesowe, wierzyciel, dłużnik, komornik,</i>	– wskazuje, w którym kodeksie można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; – wyjaśnia podstawowe instytucje prawne części ogólnej prawa cywilnego i prawa zobowiązaniowego w Rzeczypospolitej Polskiej; – omawia działy Kodeksu	– interpretuje przepisy prawne; – charakteryzuje podstawowe instytucje prawne prawa rzeczowego i spadkowego; – omawia sposoby nabycia prawa własności i podaje przykłady; – charakteryzuje środki odwoławcze przysługujące	– analizuje kazus z zakresu prawa cywilnego lub rodzinnego; – na podstawie wzoru pisze pozew cywilny.

	<i>ustawowe i testamentowe, zachówek, powód, pozwany, pozew, pełnomocnik.</i>	<i>mediacja, apelacja, skarga kasacyjna, zażalenie;</i> – wymienia źródła prawa cywilnego; – przedstawia przebieg postępowania cywilnego oraz uczestniczące w nim strony; – rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne.	cywilnego; – charakteryzuje postępowanie egzekucyjne.	stronom procesu cywilnego.	
3. Prawo rodzinne	– wyjaśnia pojęcia: <i>prawo rodzinne i opiekuńcze, małżeństwo, wspólnota majątkowa, prawa i obowiązki rodziców oraz dziecka, obowiązek alimentacyjny, pokrewieństwo, powinowactwo, linia boczna, władza rodzicielska.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>ślub cywilny, ślub kościelny, ślub konkordatowy, konkordat, wspólność majątkowa umowna, ustanie małżeństwa, rozwód, separacja, przysposobienie dziecka;</i> – wymienia prawa i obowiązki rodziców oraz dziecka, w tym pełnoletniego.	– wskazuje, w którym kodeksie obowiązującym w Polsce można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; – omawia przeszkody dla zawarcia małżeństwa.	– charakteryzuje podstawowe instytucje prawne prawa rodzinnego; – omawia podobieństwa i różnice między ustawową a umowną wspólnotą majątkową.	– omawia i ocenia warunki zawarcia związku małżeńskiego, wskazuje, z czego one wynikają – analizuje zasady wprowadzenia obowiązku alimentacyjnego w polskim prawie.
4. Prawo administracyjne	– wyjaśnia pojęcia: <i>prawo administracyjne, akt administracyjny, wojewódzki sąd administracyjny, Naczelny Sąd Administracyjny.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>postanowienia i decyzje administracyjne, Kodeks postępowania administracyjnego, samorządowe kolegium odwoławcze, skarga kasacyjna, zażalenie;</i> – przedstawia przebieg postępowania administracyjnego w Rzeczypospolitej Polskiej; – wymienia zadania administracji publicznej.	– wskazuje, w którym kodeksie można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; – rozpoznaje, kiedy decyzja administracyjna jest ważna; – wymienia dokumenty występujące w postępowaniu administracyjnym.	– odróżnia akty administracyjne od innego rodzaju dokumentów; – wyjaśnia, jak odwołać się od decyzji organów administracyjnych.	– na podstawie wzoru pisze odwołanie od decyzji administracyjnej; – wyszukuje i analizuje wzory zażaleń na postanowienia organów administracji oraz wzory skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego.
5. Prawo karne	– wyjaśnia pojęcia: <i>prawo karne, Kodeks karny, zbrodnia, występki, sankcja karna, kara grzywny, środki karne, wykroczenie, proces karny, ławnik, oskarżyciel publiczny, oskarżyciel posiłkowy, oskarżyciel prywatny, pokrzywdzony, oskarżony, obrońca, ławnik, świadek.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Kodeks karny skarbowy, Kodeks karny wykonawczy, Kodeks wykroczeń, nawiązka, postępowanie karne, obrona konieczna, stan wyższej konieczności, Polska Karta Praw Ofiary, świadek incognito, świadek koronny;</i> – przedstawia przebieg postępowania karnego; – wymienia strony uczestniczące w postępowaniu karnym.	– wskazuje, w którym kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; – wymienia i omawia rodzaje przestępstw; – przedstawia rodzaje kar i środków karnych; – omawia środki odwoławcze przysługujące stronom procesu karnego.	– na podstawie Kodeksu postępowania karnego wymienia przypadki wyłączenia odpowiedzialności; – charakteryzuje główne prawa, które przysługują ofierze, sprawcy i świadkowi przestępstwa.	– na podstawie wzoru pisze zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa; – korzystając z Kodeksu karnego i Kodeksu wykroczeń, podaje po dwa artykuły ilustrujące, czym jest zbrodnia, występki lub wykroczenie; – ustosunkowuje się do gwarantowanej przez przepisy Konstytucji RP i Kodeksu karnego zasady prawa do obrony.

6. Organy i instytucje pomocy prawnej	– wyjaśnia pojęcia: <i>notariusz, radca prawny, adwokat, kancelarie prawne (adwokackie, radcowskie, notarialne), Stowarzyszenie Pomocy Poszkodowanym w Wypadkach i Kolizjach Drogowych Alter Ego, Rzecznik Praw Pacjenta, Centrum Informacyjne dla Osób Niepełnosprawnych, Państwowa Inspekcja Pracy.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>zasada ignorantia iuris nocet (nieznajomość prawa szkodzi), Centrum Praw Kobiet, Federacja Konsumentów, Rzecznik Finansowy.</i>	– wskazuje, do których organów i instytucji można się zwrócić o pomoc prawną w konkretnych sytuacjach; – omawia zakres działalności organów i instytucji, do których można się zwrócić w Rzeczypospolitej Polskiej o pomoc prawną.	–charakteryzuje zadania notariuszy, radców prawnych, adwokatów; – wyszukuje działające w danym regionie instytucje udzielające bezpłatnej pomocy prawnej.	– omawia i uzasadnia warunki, które trzeba spełnić, aby nabyć uprawnienia adwokata, radcy prawnego lub notariusza; – analizuje, w jaki sposób można skorzystać z pomocy instytucji udzielających bezpłatnej pomocy prawnej.
7. Dostęp do informacji publicznej	– wyjaśnia pojęcia: <i>informacja publiczna, Biuletyn Informacji Publicznej, e-administracja, podpis kwalifikowany.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej, Zintegrowany Informator Pacjenta, Platforma Usług Elektronicznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;</i> – wyjaśnia, komu przysługuje prawo do wglądu w informacje publiczne; – wymienia sprawy, które można załatwić dzięki dostępowi do informacji publicznej.	– wyjaśnia, jak można korzystać z dokumentacji gromadzonej w urzędach (ze szczególnym uwzględnieniem e-administracji) i archiwów; – omawia przykłady dokumentów związanych z informacją publiczną; – wymienia zalety elektronicznej administracji.	– wyszukuje na portalu obywatel.gov.pl e-usługi związane z wyjazdem za granicę; – ocenia ich przydatność i wskazuje, z których e-usług warto skorzystać w najbliższym czasie.	– wyszukuje w Internecie wzór wniosku o udzielenie informacji publicznej; – na podstawie zamieszczonego wzoru pisze wniosek o udzielenie informacji publicznej.
8. Adopcje zagraniczne – dyskusja	– wyjaśnia pojęcie: <i>adopcja zagraniczna.</i>	– przedstawia opinie dotyczące adopcji dzieci przez osoby mieszkające za granicą zawarte w zamieszczonych źródłach.	– porównuje obie opinie dotyczące adopcji dzieci przez osoby mieszkające za granicą oraz wskazuje zawarte w nich zalety, jak i wady takiego działania.	– przedstawia własne stanowisko wobec problemu zagranicznych adopcji; – ocenia i popiera własne stanowisko odpowiednimi argumentami.	– formułuje i uzasadnia własne stanowisko na forum.
Wybrane problemy polityki społecznej w RP					
1. System ubezpieczeń w RP	– wyjaśnia pojęcia: <i>system ubezpieczeń społecznych, ubezpieczenia emerytalne, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), ubezpieczenia rentowe, ubezpieczenia chorobowe i wypadkowe.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Fundusz Ubezpieczeń Społecznych (FUS), Otwarte Fundusze Emerytalne (OFE), pracownicze programy emerytalne (PPE), pracownicze Plany Kapitałowe (PPK), indywidualne konta emerytalne (IKE), indywidualne konta zabezpieczenia emerytalnego (IKZE);</i> – omawia trzy filary systemu emerytalnego.	– przedstawia funkcjonowanie systemu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w Rzeczypospolitej Polskiej; – rozróżnia ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe.	– wymienia i charakteryzuje zadania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.	– określa i ocenia rolę ubezpieczenia emerytalnego, rentowego, chorobowego lub wypadkowego dla pracownika.
2. Opieka zdrowotna	– wyjaśnia pojęcia: <i>opieka</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Państwowa</i>	– wyjaśnia specyfikę	– charakteryzuje kwestię	– planuje swoje działania i

w RP	zdrototna, system ubezpieczeń zdrowotnych, Ministerstwo Zdrowia, Narodowy Fundusz Zdrowia, lekarz rodzinny, Państwowe Ratownictwo Medyczne (PRM).	Inspekcja Sanitarna (PIS, tzw. sanepid), Państwowa Inspekcja Farmaceutyczna (PIF), Rzecznik Praw Pacjenta, system eWUŚ (Elektroniczna Weryfikacja Uprawnień Świadczeniobiorców), Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ).	obowiązkowych i dobrowolnych ubezpieczeń zdrowotnych; – przedstawia cele i zadania Narodowego Funduszu Zdrowia jako centralnej instytucji koordynującej funkcjonowanie służby zdrowia.	korzystania z publicznej opieki zdrowotnej; – omawia inne niż NFZ organy kontroli służby zdrowia.	sposób skorzystania z publicznej opieki zdrowotnej w dni robocze i wolne od pracy i nauki; – wyszukuje w Internecie formularz wniosku o EKUZ, wypełnia go i planuje, co zrobić, by uzyskać kartę przed wyjazdem na zagraniczne wakacje.
3. Problem bezrobocia w RP	– wyjaśnia pojęcia: <i>bezrobocie, prace interwencyjne, roboty publiczne, staże, szkolenia, powiatowe urzędy pracy, wojewódzkie urzędy pracy, wykluczenie społeczne.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, aktywne programy walki z bezrobociem, pasywne programy walki z bezrobociem, Zielona Linia – Centrum Informacyjno-Konsultacyjne Służb Zatrudnienia, Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, EURES (ang. European Employment Services), Europejski Portal Mobilności Zawodowej;</i> – omawia przyczyny bezrobocia i wykluczenia społecznego.	– przedstawia działania w celu ograniczenia bezrobocia i wykluczenia społecznego na przykładzie działalności urzędu pracy w swoim powiecie; – omawia zadania powiatowych urzędów pracy.	– charakteryzuje metody walki z bezrobociem; – omawia i ocenia sposoby ograniczania zjawiska wykluczenia społecznego; – wyszukuje w Internecie stronę najbliższego powiatowego urzędu pracy.	– wyszukuje w najbliższej okolicy instytucję, w której urzędują doradcy i asystenci EURES oraz przedstawia zakres pomocy, jakiej mogą udzielić; – korzystając z różnych źródeł informacji, wyszukuje instytucje i organizacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz przedstawia kilka przykładów ich aktywności.
4. System edukacji w RP	– wyjaśnia pojęcia: <i>system edukacji, Ministerstwo Edukacji Narodowej, szkolnictwo wyższe, studia stacjonarne, studia podyplomowe, studia niestacjonarne, matura międzynarodowa, matura europejska, rektor, Europass.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Internetowa Rejestracja Kandydatów, Deklaracja bolońska, proces boloński;</i> – omawia strukturę systemu edukacji w Polsce; – przedstawia siedem powodów, dla których warto kontynuować naukę na studiach wyższych.	– przedstawia możliwości kontynuacji edukacji po ukończeniu szkoły średniej (studia I stopnia i jednolite magisterskie, szkoły kształcące w zawodzie); – charakteryzuje zasady przyjmowania do szkół wyższych.	– charakteryzuje sposoby podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych; – wyjaśnia i omawia założenia Programu unijnego wspierającego szkolnictwo w Europie – Erasmus+; – wymienia kryteria, jakimi należy się kierować przy wyborze kierunku studiów oraz porządkuje je według hierarchii ważności.	– korzystając z różnych źródeł informacji, wyszukuje warunki podejmowania nauki na studiach wyższych w wybranym kraju Unii Europejskiej; – opierając się na zasadach kształcenia ustawicznego, uzasadnia stwierdzenie: <i>Człowiek uczy się przez całe życie;</i> – korzystając z informacji i przykładów na stronie Europass (https://europass.cedefop.europa.eu/pl), przygotowuje swoje CV lub Paszport Językowy.
5. Czy szkoły wyższe powinny być płatne? – dyskusja	– wyjaśnia pojęcie: <i>opłaty za szkoły wyższe.</i>	– przedstawia opinie dotyczące słuszności wprowadzenia opłat za studia wyższe zawarte w	– porównuje obie opinie dotyczące opłat za studia wyższe oraz wskazuje zawarte tam	– przedstawia własne stanowisko wobec problemu opłat za studia wyższe;	– formułuje i uzasadnia własne stanowisko oraz broni go na forum.

		podanych źródłach.	zalety i wady takiego rozwiązania.	– ocenia i popiera własne stanowisko odpowiednimi argumentami.	
Współczesne stosunki międzynarodowe					
1. Pojęcie prawa międzynarodowego i stosunków międzynarodowych	– wyjaśnia pojęcia: <i>prawo międzynarodowe, stosunki międzynarodowe, państwo, organizacja międzynarodowa, stosunki dyplomatyczne, ambasada, konsulat</i> .	– wyjaśnia pojęcia: <i>mini państwo, Stolica Apostolska, Suwerenny Zakon Kawalerów Maltańskich</i> ; – wyjaśnia genezę powstania prawa międzynarodowego; – wymienia najważniejsze zasady współczesnego prawa międzynarodowego.	– przedstawia podmioty prawa międzynarodowego publicznego; – charakteryzuje podstawowe zasady prawa międzynarodowego: powstrzymania się od groźby użycia siły lub jej użycia, integralności terytorialnej, pokojowego załatwiania sporów, nieingerencji w sprawy wewnętrzne państwa, suwerennej równości, samostanowienia narodów, suwerenności, nienaruszalności granic.	– wykazuje złożoność i wielopłaszczyznowość współczesnych stosunków międzynarodowych oraz współzależność państw w środowisku międzynarodowym; – charakteryzuje podmioty prawa międzynarodowego publicznego; – omawia przykładzie dowolnego przedstawicielstwa dyplomatycznego RP zadania ambasad i konsulatów.	– dostrzega współzależność państw w stosunkach międzynarodowych; – korzystając z różnych źródeł informacji, wskazuje przykłady naruszenia zasady integralności terytorialnej państwa w XXI w.
2. Procesy globalizacji	– wyjaśnia pojęcia: <i>globalizacja, korporacje transnarodowe, dyfuzja kulturowa, Bank Światowy, Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW), Światowa Organizacja Handlu (WTO), G7, grupa G20, homogenizacja kultury, macdonaldyzacja społeczeństwa</i> .	– wyjaśnia pojęcia: <i>outsourcing, callcenter, offshoring, Konferencja Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju (UNCTAD) i Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Rozwoju Przemysłowego (UNIDO), amerykanizacja, Światowe Forum Ekonomiczne w Davos, Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC)</i> ; – wyjaśnia przejawy globalizacji; – omawia źródła współczesnej globalizacji.	– wykazuje formy globalizacji; – omawia skutki globalizacji w sferze polityki, kultury i społeczeństwa.	– charakteryzuje najważniejsze wyzwania związane z procesem globalizacji; – omawia najważniejsze problemy związane z globalizacją.	– dokonuje diagnozy wpływu podmiotów prawa międzynarodowego (państwa, organizacje międzynarodowe) na globalizację; – przygotowuje argumenty za – i przeciw procesowi globalizacji
3. Konflikty etniczne w krajach Unii Europejskiej	– wyjaśnia pojęcie: <i>konflikty etniczne</i> .	– wyjaśnia pojęcia: <i>ETA (EuskadiTa Askatasuna – Baskonia i Wolność), Irlandzka Armia Republikańska</i> ; – wyjaśnia przyczyny i konsekwencje konfliktów etnicznych na obszarze państw członkowskich Unii Europejskiej.	– charakteryzuje konflikty etniczne na obszarze państw członkowskich Unii Europejskiej; – lokalizuje konflikty etniczne na obszarze państw członkowskich Unii Europejskiej.	– charakteryzuje prawa mniejszości według Unii Europejskiej; – wskazuje na mapie kraje Unii Europejskiej, w których występują konflikty etniczne.	– analizuje przyczyny i konsekwencje konfliktów etnicznych w państwach Unii Europejskiej; – uzasadnia znaczenie motto Unii Europejskiej „Zjednoczeni w różnorodności”.
4. Problem terroryzmu we współczesnym świecie	– wyjaśnia pojęcia: <i>terroryzm, ambasada, konsulat</i> ,	– wyjaśnia pojęcia: <i>Sinn Féin, Czerwone Brygady, terroryzm</i>	– wyjaśnia źródła współczesnego terroryzmu;	– charakteryzuje różne organizacje terrorystyczne i	– ocenia stopień zagrożenia bezpieczeństwa

	<i>separatyzm, proklamacja, cyberterroryzm, Al-Kaida, ISIS(tzw. Państwo Islamskie), World Trade Center.</i>	<i>palestyński, Boko Haram;</i> – wymienia przykłady największych ataków terrorystycznych w XX i XXI w.	–charakteryzuje sposoby walki z terroryzmem.	sposoby oraz przykłady ich działania; –przedstawia, na przykładzie placówek Rzeczypospolitej Polskiej, zadania ambasad i konsulatów.	międzynarodowego ze strony cyberterroryzmu; – uzasadnia tezę, że ograniczanie praw obywatelskich jest skutecznym środkiem w walce z terroryzmem; – wskazuje zalety i zagrożenia ograniczania praw obywatelskich jako skutecznego środka w walce z terroryzmem.
5. Organizacja Narodów Zjednoczonych	– wyjaśnia pojęcia: <i>Karta Atlantycka, Deklaracja Narodów Zjednoczonych, Organizacja Narodów Zjednoczonych, Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa, Sekretariat ONZ, Sekretarz Generalny, Rada Gospodarcza i Społeczna, Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości, interwencja humanitarna.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Karta Narodów Zjednoczonych, terytoria powiernicze, Międzynarodowa Organizacja Pracy, Organizacja ONZ do spraw Wyżywienia i Rolnictwa, Światowa Organizacja Zdrowia, Organizacja ONZ do spraw Oświaty, Nauki i Kultury, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju (Bank Światowy), Fundusz Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci, Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców;</i> – omawia podstawowe cele Organizacji Narodów Zjednoczonych.	–charakteryzuje najważniejsze organy Organizacji Narodów Zjednoczonych: Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa, Sekretarz Generalny, Rada Gospodarcza i Społeczna, Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości; –przedstawia wybrane działania Organizacji Narodów Zjednoczonych; –omawia typy operacji pokojowych ONZ.	– charakteryzuje genezę i ideę Organizacji Narodów Zjednoczonych; – wymienia i ocenia działalność wyspecjalizowanych organizacji ONZ; –przedstawia i ocenia działalność organizacji autonomicznych i powiązanych z systemem ONZ: Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej, Światowa Organizacja Handlu.	–ocenia skuteczność wybranych działań Organizacji Narodów Zjednoczonych; – uzasadnia słuszność organizowania operacji pokojowych ONZ; – dokonuje diagnozy działalności Polski w ONZ i zgłoszonych przez nią inicjatyw.
6. Działalność Unii Europejskiej	– wyjaśnia pojęcia : <i>Unia Europejska, traktaty założycielskie, traktaty akcesyjne, Europejska Wspólnota Węgla i Stali, obywatelstwo Unii Europejskiej, dyrektywa, decyzja, euro, strefa euro.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>wspólna polityka rolna, pakiet energetyczno-klimatyczny, traktat akcesyjny z 16 kwietnia 2003 r. w Atenach;</i> –wymienia obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej; –omawia strukturę organizacyjną Unii Europejskiej; – wyjaśnia genezę i cele Unii Europejskiej; – wymienia nadrzędne wartości	–lokalizuje państwa członkowskie Unii Europejskiej; – wyjaśnia, jakie prawa daje obywatelstwo Unii Europejskiej; – charakteryzuje historię integracji europejskiej.	–charakteryzuje podstawowe obszary i zasady działania Unii Europejskiej; – omawia i ocenia finanse Unii Europejskiej.	–ocenia znaczenie polityczne, ekonomiczne, społeczne i kulturowe obywatelstwa europejskiego dla siebie, Polski oraz Unii Europejskiej; – analizuje bilans zalet i wad członkostwa Polski w Unii Europejskiej; – dokonuje diagnozy przystąpienia Polski do strefy euro.

7. Instytucje Unii Europejskiej	– wyjaśnia pojęcia: <i>Rada Europejska, Rada Unii Europejskiej, Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości, Parlament Europejski, Trybunał Obrachunkowy Unii Europejskiej.</i>	Unii Europejskiej. – wyjaśnia pojęcia: <i>grupy polityczne w Parlamencie Europejskim, europejskie inicjatywy obywatelskie, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, Europejski Bank Centralny (EBC), Fundusz Solidarności Unii Europejskiej;</i> – omawia kompetencje najważniejszych instytucji Unii Europejskiej; – wyjaśnia podstawowe funkcje Parlamentu Europejskiego.	–charakteryzuje najważniejsze instytucje Unii Europejskiej: Komisję, Radę, Parlament, Radę Europejską i Trybunał Sprawiedliwości oraz Trybunał Obrachunkowy Unii Europejskiej; – wymienia organy pomocnicze Unii Europejskiej: Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Komitet Regionów, Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich.	– charakteryzuje prawa obywatela Unii Europejskiej; – omawia zasady funkcjonowania Unii Europejskiej; –porównuje kompetencje Parlamentu Europejskiego i Sejmu RP oraz wskazuje podobieństwa i różnice; –określa, które zadania Trybunału Sprawiedliwości są podobne do kompetencji polskich organów władzy sądowniczej.	–rozważa kwestię korzyści i kosztów członkostwa Polski w Unii Europejskiej; – uzasadnia celowość funkcjonowania Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich; – wskazuje związek zasad funkcjonowania Unii Europejskiej z suwerennością państw członkowskich; – ocenia, na ile zasada lojalnej współpracy miała zastosowanie wobec kryzysu migracyjnego zapoczątkowanego w 2015 r.
8. Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego	– wyjaśnia pojęcia <i>Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego, Rada Północnoatlantycka, Sekretarz Generalny NATO.</i>	– wyjaśnia pojęcia <i>grupa Planowania Nuklearnego, Komitet Wojskowy;</i> –przedstawia genezę i cele Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego.	–charakteryzuje współczesne zadania NATO; –omawia najważniejsze organy Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego.	– charakteryzuje najważniejsze operacje wojskowe NATO; – zajmuje stanowisko wobec tezy: <i>Stany Zjednoczone są głównym gwarantem bezpieczeństwa międzynarodowego oraz</i> przygotuje argumenty na poparcie swojego stanowiska.	–ocenia wpływ Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego na utrzymanie pokoju międzynarodowego i pozycję Stanów Zjednoczonych Ameryki w świecie.
9. Problem wprowadzenia w Polsce wspólnej waluty euro– dyskusja	– wyjaśnia pojęcia: <i>euro, strefa euro.</i>	–przedstawia opinie dotyczące słuszności wejścia Polski do strefy euro zawarte w podanych źródłach.	– porównuje opinie dotyczące słuszności wejścia Polski do strefy euro oraz wskazuje zalety i wady takiego działania.	–przedstawia własne stanowisko wobec problemu słuszności wejścia Polski do strefy euro; – ocenia i popiera własne stanowisko odpowiednimi argumentami.	– formułuje i uzasadnia własne stanowisko oraz broni go na forum.